

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

**A nem elektronikus úton előterjesztett keresetlevél elutasítása kapcsán
felmerülő jogértelmezési problémák a gyakorlatba**

Szerző:

dr. Pecze Balázs

Pécs, 2017. október 25.

I. Bevezetés

2016. január 1. napjától a polgári perben a belföldi székhellyel rendelkező gazdálkodó szervezetek, valamint a jogi képviselővel eljáró felek a keresetlevelet kizárólag elektronikusan nyújthatják be.

Ezen túlmenően a közigazgatási határozat felülvizsgálata iránti perekben a 2016. július 1. napján és az azt követően indult közigazgatási eljárás során hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata esetén is a belföldi székhellyel rendelkező gazdálkodó szervezet és a jogi képviselővel eljáró fél is elektronikus úton - űrlapbenyújtás támogatási szolgáltatás igénybevételével - köteles benyújtani a keresetlevelet az elsőfokú közigazgatási határozatot hozó szervnél.

Dolgozatom témaválasztását az indokolta, hogy a gyakorlatban jogértelmezési problémát jelent annak megítélése, hogy amennyiben a bíróság a keresetlevelet amiatt utasítja el idézés kibocsátása nélkül, mert az erre köteles fél a törvény rendelkezése ellenére nem elektronikus úton nyújtja be a keresetlevelet, hanem papír alapon, akkor a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 132. § szabályai alkalmazhatók-e. Súlyosbítja a helyzetet az, hogy a fenti kérdés megítélése tekintetében nem egységes a bírói gyakorlat sem.

II. A keresetlevél idézés kibocsátás nélküli elutasításának esetei a polgári perrendtartásban

A keresetlevél idézés kibocsátás nélküli elutasítás klasszikus eseteit a Pp. 130. § (1) bekezdése sorolja fel. E szerint a bíróság a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasítja, ha megállapítható, hogy

- a) a perre a magyar bíróság joghatósága a törvény vagy nemzetközi egyezmény rendelkezése alapján kizárt;
- b) a felperes követelésének érvényesítése más bíróság vagy más hatóság hatáskörébe tartozik, vagy a perre más bíróság illetékes, de a 129. § rendelkezése a szükséges adatok hiányában nem alkalmazható;
- c) a pert más hatósági eljárásnak kell megelőznie;

d) a felek között ugyanabból a ténybeli alapból származó ugyanazon jog iránt - akár ugyanazon bíróság, akár más bíróság előtt - a per folyamatban van, vagy annak tárgyában jogerős ítéletet hoztak;

e) a félnek nincs perbeli jogképessége;

f) a felperes követelése idő előtti, vagy - az elévülés esetét ide nem értve - bírói úton nem érvényesíthető;

g) a pert nem a jogszabályban erre feljogosított személy indítja, vagy a perre csak jogszabályban meghatározott személy ellen indítható, illetve meghatározott személyek perben állása kötelező, s a felperes e személyt - felhívás ellenére - nem vonta perbe;

h) külön jogszabály a keresetindításra határidőt állapít meg, ezt a felperes elmulasztja és igazolási kérelmet sem terjeszt elő, vagy azt a bíróság elutasítja;

i) a 124. § (2) bekezdésében foglalt ok áll fenn;

j) a felperes a hiánypótlás végett neki visszaadott keresetlevelet a kitűzött határidő alatt nem adta be, vagy újból hiányosan adta be és emiatt a keresetlevél nem bírálható el.

A Pp. 332/A. §-a a közigazgatási perek vonatkozásában további két elutasítási okot rögzít, nevezetesen azt, ha

- ha a felperes olyan közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát kéri a keresetében, amelynek bírósági felülvizsgálatát törvény kizárja;
- a felperes anélkül indít pert a közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt, hogy a közigazgatási eljárásban bármely fél a jogorvoslati jogát kimerítette volna.

A fentiekén túl a Pp. 394/I. § (1) bekezdés a) pontja szerint ha a polgári perben a kapcsolattartás valamely fél részéről elektronikus úton történik, és az elektronikus úton kapcsolatot tartó beadványát nem elektronikus úton terjeszti elő, amennyiben e törvény másként nem rendelkezik a bíróság a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasítja.

III. Az elektronikus kapcsolattartás releváns szabályai

Ahogy arra már korábban utaltam a Pp. 394/C. § (2) bekezdése szerint a polgári perben 2016. január 1. napjától kezdődően a belföldi székhellyel rendelkező gazdálkodó szervezet a keresetlevelet,

továbbá minden egyéb beadványát, okirati bizonyítékait kizárólag elektronikusan, az űrlapbenyújtás támogatási szolgáltatás igénybevételével nyújthatja be a bírósághoz.

A közigazgatási perek tekintetében a Pp. 340/B. § (2) bekezdése tartalmaz rendelkezéseket, amely szerint a jogi képviselővel eljáró fél, valamint a belföldi székhellyel rendelkező gazdálkodó szervezet az űrlapbenyújtás támogatási szolgáltatás igénybevételével köteles benyújtani a keresetlevelet a 330. § (2) bekezdésében foglaltak szerint az elsőfokú közigazgatási határozatot hozó szervnél. Ugyanakkor a Pp. 397/J. § b) pontja értelmében a fenti rendelkezést a 2016. július 1. napján és az azt követően indult közigazgatási eljárás során hozott határozat bírósági felülvizsgálata iránti perekben kell alkalmazni.

IV. A probléma lényege

A mindennapi bírósági jogalkalmazás során gyakran találkozunk olyan keresetlevelekkel, amelyeket a törvény egyértelmű rendelkezése ellenére a felperesek nem elektronikusan, hanem papír alapon nyújtanak be. Az így benyújtott keresetlevelet a Pp. 394/I. § (1) bekezdés a) pontja alapján idézés kibocsátása nélkül el kell utasítani. A probléma abban érhető tetten, hogy amennyiben a Pp. 130. § (1) bekezdésében felsoroltak alapján utasítja el a bíróság a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül, ezen esetekben alkalmazható a Pp. 132. § (1) bekezdése.

A Pp. 132. § (1) bekezdése értelmében a keresetlevélnek a 130. § alapján való elutasítás esetében a keresetlevél beadásának jogi hatályai fennmaradnak, ha a felperes az elutasító határozat jogerőre emelkedésétől számított harminc nap alatt a keresetlevelet szabályszerűen - a 121. § (1) bekezdésében foglaltak szerint, a már megfelelően becsatolt melléletek kivételével - újra benyújtja, vagy követelését egyéb úton szabályszerűen érvényesíti.

A fenti rendelkezések alapján tehát a Pp. 130. § (1) bekezdése szerinti elutasítás esetén a felperes úgymond kap még egy esélyt arra, hogy a keresetlevél szabályszerű benyújtásával érvényesíthesse jogait.

Ugyanakkor a Pp. 394/I. § (1) bekezdés a) pontja szerinti elutasítás esetén a törvény nem tartalmaz utaló rendelkezést arra, hogy ebben az esetben alkalmazandó lenne a Pp. 132. § (1) bekezdése. Következésképp, ha a fél a keresetlevelet a Pp. rendelkezése ellenére nem elektronikusan, hanem papír alapon nyújtja be, végleg elzárja magát a jogérvényesítés lehetőségétől. Felmerül a kérdés, mi indokolja azt, hogy az elektronikus úton előterjesztésre köteles felperest a fenti súlyos jogkövetkezményekkel sújtja a törvény. Álláspontom szerint méltánytalan ez a rendelkezés, illetve a szabályozás hiányossága, hiszen a fenti szabályok alkalmazásával a fél számára végérvényesen lezárul a jogérvényesítés lehetősége előtti út.

Tovább súlyosbítja a problémát, hogy a kérdés megítélését illetően a bíróságok joggyakorlata sem egységes, növelve ezzel a jogbizonytalanságot a felek körében. Van ugyanis olyan álláspont, amely az Emberi Jogok Európai Egyezménye, az Alaptörvény, a Pp. alapelvi rendelkezései, valamint a tisztességes eljáráshoz való jog érvényesülése alapján levezethetőnek tartja azt, hogy a Pp. 394/I. § (1) bekezdés a) pontja szerinti elutasítás esetén is alkalmazható a Pp. 132. § (1) bekezdésének rendelkezése.

Álláspontom szerintem azonban a nem elektronikusan benyújtott keresetlevél elutasítása esetén a Pp. 132. § (1) bekezdésének alkalmazása a Pp. rendelkezéseiből nem olvasható ki, hiszen a Pp. nem tartalmaz erre vonatkozó konkrét rendelkezést, így az az álláspont, amely szerint az ilyen elutasítás esetén a jogi hatályok fennmaradnak az ismételten, immár elektronikus úton történő keresetlevél benyújtásával, megítélésem szerint *contra legem* értelmezés.

Tovább gyűrűzik a probléma és kérdésként merül fel a jogalkalmazásban, hogy mi a követendő eljárás abban az esetben, ha az elektronikus kapcsolattartásra köteles fél a keresetlevelet papír alapon terjeszti elő, a bíróság ezt elmulasztja észlelni a keresetlevél vizsgálata során és a per érdemi tárgyalásába bocsátkozik, majd a tárgyalási szakban az alperes erre hivatkozással kéri a per megszüntetését.

A per megszüntetéséről a Pp.157-159.§-ai rendelkeznek. E rendelkezések közül a Pp. 157. § a) pontja értelmében a bíróság a pert megszünteti, ha a keresetlevelet már a 130. § (1) bekezdésének a)-h) pontja alapján idézés kibocsátása nélkül el kellett volna utasítani.

Tehát a Pp. 157. §-a csak a Pp. 130. §-ára utal vissza, ugyanakkor nem tartalmaz rendelkezést arra az esetre, ha a Pp. 394/I. § (1) bekezdés a) pontja szerint el kellett volna utasítania a keresetet. Álláspontom szerint ilyen esetben hasonlóan a fentiekhez, a Pp. kifejezett rendelkezése hiányában a per megszüntetésének nincs helye és az alperesnek a per megszüntetésére irányuló kérelmét el kell utasítani.

A fentiekből is látszik, hogy a témában számos tisztázatlan kérdés van, nincs egységes joggyakorlat és mindez méltánytalanságot eredményez a feleknél

V. Alkotmánybírósági indítvány

A fent részletezett anomáliákat észlelve a Kecskeméti Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt előtte folyamatban lévő perben az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezte a Pp. 394/I. § (1) bekezdés a) pontja Alaptörvény-ellenességének és nemzetközi szerződésbe ütköző voltának megállapítása iránt és indítványozta, hogy az Alkotmánybíróság rendelkezzen arról, hogy a Pp. 394/I. § (1) bekezdés a) pontja a folyamatban lévő és a hasonló tényállású ügyekben nem alkalmazható.

A tényállás szerint az alperesi önkormányzat képviselő-testülete által hozott közigazgatási határozatban a jogorvoslat lehetőségéről a következő tájékoztatást adta: „A határozat ellen fellebbezésnek helye nincs, azonban jogszabálysértésre hivatkozással bírósági felülvizsgálata kérhető. A Kecskeméti Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz címzett keresetlevelet a döntés közlésétől számított 30 napon belül Cs. Község Önkormányzatánál kell benyújtani. A határozat felülvizsgálata az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 43. § (3) bekezdése alapján illetékköteles, az illeték összege 30.000 forint.” A tájékoztatás nem utalt arra, hogy a keresetlevelet elektronikus úton kell előterjeszteni.

A felperes a közigazgatási határozat ellen postai úton terjesztette elő keresetlevelét az alperesnél a törvényes határidőn belül. Az alperes szintén postai úton küldte meg a keresetlevelet nyilatkozatával együtt a Kecskeméti Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságra. A bíróság a keresetlevelet 14.K...../2017/5. számú végzésével idézés kibocsátása nélkül elutasította arra hivatkozva, hogy a per alapjául szolgáló közigazgatási eljárás 2016. november 18. után indult, a

felperes jogi képviselővel járt el, ezért a keresetét kizárólag elektronikus úton terjeszthette volna elő a Pp. 397/J. § b) pontja, a Pp. 340/B. § (1) bekezdés a) pontja alapján.

A felperes elektronikus úton ismételten előterjesztette a keresetlevelet, és ugyanezen a napon a idézés kibocsátása nélküli elutasító végzéssel szemben fellebbezést nyújtott be. Ez utóbbiban arra hivatkozott, hogy, hogy önhibáján kívül nem tudta a keresetlevelet elektronikus úton megküldeni, mert az alperesi önkormányzat a Nemzeti Infokommunikációs Szolgáltató Zrt.-nél nem auditálta magát, és nem hozott létre elektronikus felületet a kapcsolattartásra vonatkozóan.

Az elsőfokú bíróság intézkedett az elektronikusan érkezett keresetlevél új számra iktatásáról, majd az így indult per tárgyalását a keresetlevél idézés kibocsátása nélkül elutasító végzés elleni fellebbezés elbírálásáig felfüggesztette. A másodfokon eljáró Kecskeméti Törvényszék az elsőfokú végzést helybenhagyta, így a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasításáról szóló bírósági döntés 2017. május 2. napján jogerőre emelkedett. A másodfokú végzésre tekintettel az elsőfokú bíróságon az eljáró bírós az eljárást 14.K.27.287/2017. szám alatt folytatta.

Az indítvánnyal támadott jogszabályhely a Pp. 394/I. § (1) bekezdés a) pontja. Az indítvány szerint e rendelkezés ellentétes a tisztességes eljáráshoz való joggal, valamint az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) 6. cikk 1. bekezdésével, valamint a XIII. cikkben foglalt követelményekkel.

Az indítványozó kiemelte, hogy a keresetlevél elektronikus úton történő előterjesztésére vonatkozó hatályos szabályok nem követik a formai hibával előterjesztett keresetlevél jogi sorsát, tekintettel arra, hogy kizárják annak lehetőségét, hogy a fél a nem elektronikusan előterjesztett keresetlevél vonatkozásában ezen hiányosságot pótolva a jogorvoslati jogával ténylegesen élhessen, mert nem teszik lehetővé, hogy a formai hiba kiküszöbölése esetén az eredeti keresetlevél beadásához fűződő jogi hatályon fennmaradjanak.

Az indítvány szerint a fentiekén túl a kifogásolt jogszabályi rendelkezés amiatt sem felel meg a tisztességes eljárás követelményének, mert nem ad lehetőséget arra, hogy a formai hiányosság esetén a felperes önhibára hivatkozzék, illetőleg azt a bíróság megvizsgálhassa. A Pp. igazolásra vonatkozó rendelkezései valamely határidő elmulasztása esetén alkalmazhatóak, a szubjektív és

objektív határidők pedig nem teszik lehetővé, hogy a keresetlevelet nem elektronikusan előterjesztő fél sikeres igazolási kérelmet terjesszen elő.

Az Alkotmánybíróság végül az indítványt visszautasította. Az Alkotmánybíróság a III/1476/2017. számú végzésében kifejtette, hogy a bíró akkor kezdeményezheti az Alkotmánybíróság eljárását, ha az előtte folyamatban lévő ügy egyedi elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmaznia, amelynek alaptörvény-ellenességét vagy nemzetközi szerződésbe ütközését észleli. Az Alkotmánybíróság végzése kitér arra, hogy minden olyan anyagi jogi rendelkezés bírói kezdeményezés tárgya lehet, melytől a bíróság előtt fekvő egyedi ügy érdemi eldöntése függ, de olyan eljárásjogi normák is megtámadhatók, melyek ugyan nem közvetlenül az ügyet befejező bírósági döntés alapját képezik, de alkalmazásra kerülve a felek eljárási helyzetét lényegesen befolyásolják. A támadott jogszabálynak, jogszabályi rendelkezésnek közvetlenül döntésmegalapozónak kell lennie, amely jellegnek a kezdeményezés indokolásából egyértelműen ki kell tűnnie.

Az Alkotmánybíróság jelen ügyben arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó bíróságnak az előtte folyamatban lévő Pp. 394/I. § (1) bekezdés a) pontját nyilvánvalóan nem kell alkalmaznia. A bírói kezdeményezésből ugyanis kitűnik, hogy e rendelkezést a Kecskeméti Törvényszék másodfokú végzésével jogerőre emelkedett, keresetlevelet idézés kibocsátása nélküli elutasító végzésben alkalmazták, tekintettel arra, hogy korábban a felperes nem elektronikusan, hanem postai úton terjesztette elő a keresetlevelét. Ezzel szemben az indítványozó bírónak az előtte folyamatban lévő, a bírói kezdeményezésre okot adó ügyben már a felperes elektronikus úton előterjesztett keresetleveléről kellett döntenie. A Pp. 394/I. § (1) bekezdés a) pontja tehát ebben az ügyben nem lehet közvetlenül döntést megalapozó rendelkezés.

VI. Összegzés

A fentiekből is kitűnik, hogy a Pp. 394/I. § (1) bekezdés a) pontjának alkalmazása számos jogalkalmazási és jogértelmezési problémát vet fel a gyakorlatban. Megoldást a 2018. január 1. napján hatályba lépő, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: új Pp.) hozhat azzal együtt, hogy az új Pp.-nek az elektronikus kapcsolattartásra vonatkozó szabályok megszegésének következményei is szigorúak, hiszen az új Pp. 618. § (1) bekezdése értelmében ha

az elektronikus úton kapcsolatot tartó beadványát nem elektronikus úton, vagy elektronikus úton, de nem az E-ügyintézési törvényben és végrehajtási rendeleteiben meghatározott módon terjeszti elő, a bíróság a keresetlevelet, fellebbezést, felülvizsgálati kérelmet és a perújítási kérelmet visszautasítja. Ugyanakkor az új Pp. 178. §-a szerint a keresetlevél visszautasítása esetén a keresetlevél előterjesztésének joghatásai fennmaradnak, ha a felperes az ügy előzményére hivatkozással, a visszautasító végzés jogerőre emelkedésétől számított harminc nap alatt a keresetlevelet szabályszerűen újra előterjeszti, vagy igényét egyéb úton szabályszerűen érvényesíti. Tekintettel arra, hogy az új Pp. 178. §-a nem csak a 176. § szerinti visszautasítás esetén teszi lehetővé a keresetlevél jogi hatályainak a fennmaradását, hanem általánosan fogalmaz és azt írja, hogy visszautasítás esetén maradnak fenn a keresetlevél jogi hatályai a 178. § alapján, ebből számomra az következik, hogy a 2018. január 1. napjától a nem elektronikusan előterjesztett keresetlevél visszautasítása esetén a keresetlevél jogi hatályai fennmaradnak és a fél kap még egy esélyt jogai érvényesítésére.

Felhasznált jogszabályok, irodalom jegyzéke:

A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény

A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény

Az Alkotmánybíróság III/1476/2017. számú végzése

